

„Poziom wiedzy finansowej Polaków 2019”

Spotkanie prasowe w ramach III Kongresu Edukacji Finansowej i Przedsiębiorczości

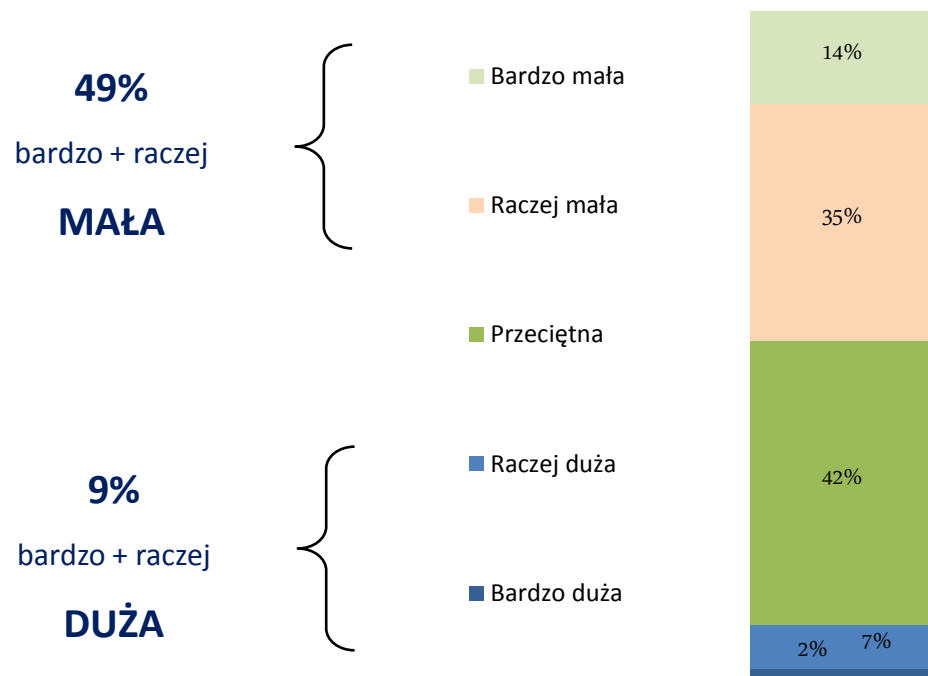
27 marca 2019 roku

Badanie „Poziom wiedzy finansowej Polaków 2019”

- Badanie na zlecenie Warszawskiego Instytutu Bankowości i Fundacji GPW zrealizował Instytut Badań Rynkowych i Społecznych (IBRIS)
- Termin realizacji badania: 7–13 marca 2019 roku
- Próba: n=500 osób, błąd oszacowania 4,4%
- Technika badawcza: badanie zrealizowane metodą telefonicznych, standaryzowanych wywiadów kwestionariuszowych wspomaganych komputerowo (CATI).

SAMOCENA POZIOMU WIEDZY FINANSOWEJ

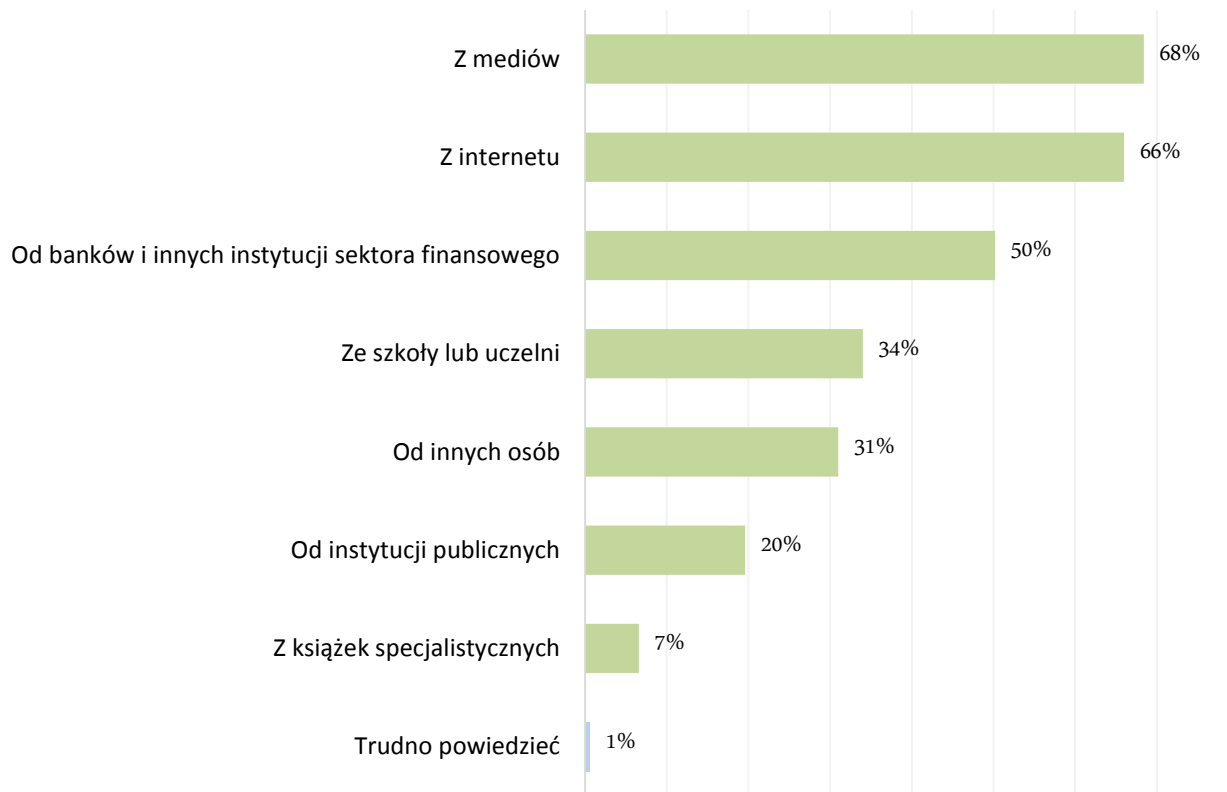
Prawie połowa badanej populacji ocenia poziom swojej wiedzy finansowej jako bardzo lub raczej mały. Jedynie 9% deklaruje swoją wiedzę jako bardzo lub raczej dużą. Nisko swój poziom wiedzy oceniają osoby najmłodsze i najstarsze. Istotne znaczenie ma tutaj również poziom wykształcenia badanych i ich miejsce zamieszkania.

	Istotnie wyżej w populacji
MAŁA	Osoby w wieku 18-34 lata (57%), osoby w wieku powyżej 65 lat (56%), osoby z wykształceniem podstawowym zawodowym (78%), mieszkańcy wsi (58%)
DUŻA	Osoby z wykształceniem wyższym (19%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (16%)

ŹRÓDŁA WIEDZY O FINANSACH I EKONOMII

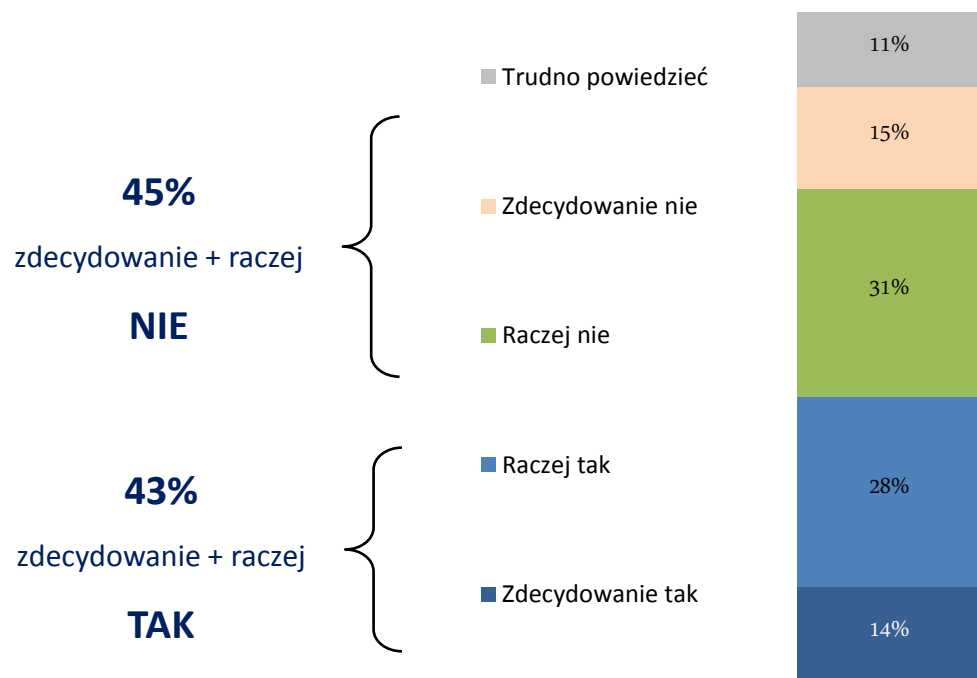
Najpopularniejszymi źródłami wiedzy o finansach są media i internet, przy czym tradycyjne media są ważne głównie dla osób starszych i z niższym wykształceniem, zaś internet dla młodszych, lepiej wykształconych. Osoby starsze częściej czerpią informacje od innych osób, instytucji finansowych oraz instytucji publicznych.

	Istotnie wyżej w populacji ↑
MEDIA	Osoby w wieku powyżej 65 lat (79%), osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym (80%),
INTERNET	Osoby w wieku 18-34 lata (87%) i 35-50 lat (79%), osoby z wykształceniem wyższym (77%), mieszkańcy miast do 20 tys. (77%)
BANKI I INSTYTUCJE FINANSOWE	Osoby w wieku 51-65 lat (68%), mieszkańcy miast od 20 tys. do 100 tys. (58%)

DODATKOWE ZAJĘCIA O FINANSACH W SZKOŁACH

Zdania na temat dodatkowej edukacji ekonomicznej w szkołach są podzielone: 43% jest raczej i zdecydowanie na tak, zaś 45% raczej i zdecydowanie na nie. Co ciekawe, wśród osób najmłodszych jest więcej przeciwników takiej edukacji.

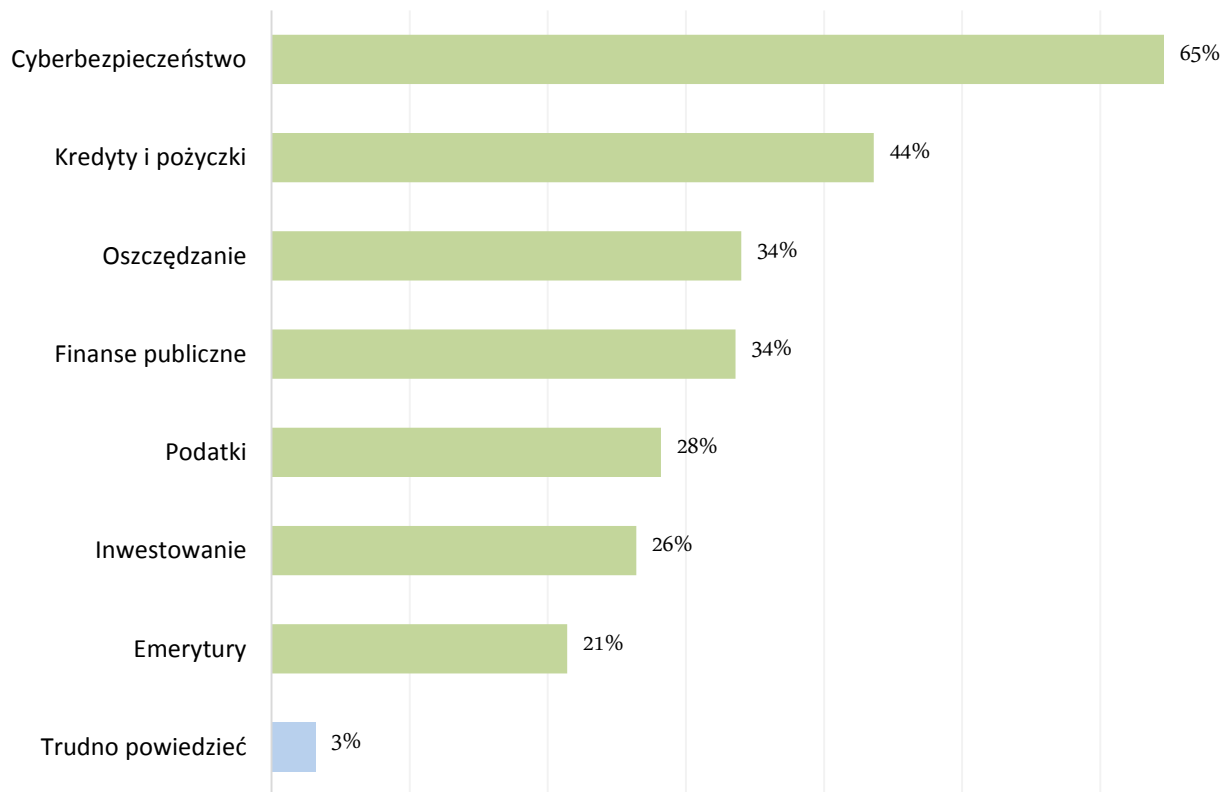

	Istotnie wyżej w populacji ↑
NIE	Osoby w wieku 18-34 lata (55%), mieszkańcy miast od 100 tys. do 500 tys. (53%)
TAK	Osoby w wieku powyżej 65 lat (54%), osoby z wykształceniem wyższym (50%)

Q3. Czy Pana/Pani zdaniem w szkole podstawowej powinny być prowadzone dla uczniów dodatkowe zajęcia, również przez ekspertów z rynku finansowego, zwiększające wiedzę młodzieży z zakresu finansów, bankowości i cyberbezpieczeństwa?
[ANKIETER: Odczytać, zaznaczyć jedną odpowiedź]

NIEDOBORY WIEDZY FINANSOWEJ

Zdecydowana większość badanych dostrzega braki swojej wiedzy na temat cyberbezpieczeństwa i ta opinia nie jest zróżnicowana pod względem wieku i poziomu wykształcenia. Na kolejnych miejscach znajdują się kredyty i pożyczki, oszczędzanie i finanse publiczne.

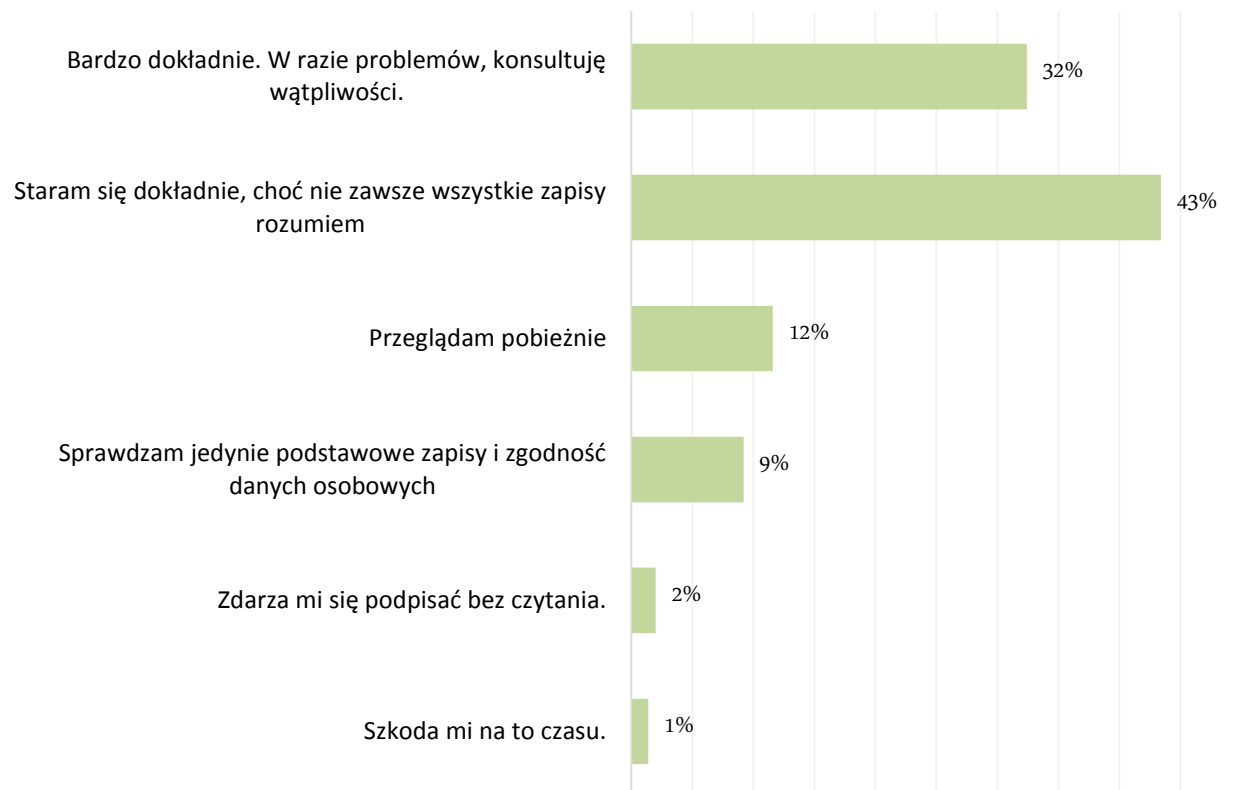
	Istotnie wyżej w populacji ↑
CYBERBEZPIECZEŃSTWO	Mieszkańcy miast od 100 tys. do 500 tys. (72%)
KREDYTY	Osoby w wieku 18-34 lata (52%), osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym (55%), mieszkańcy miast od 100 tys. do 500 tys. (52%)
OSZCZĘDZANIE	Osoby w wieku 35-50 lat (41%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (43%)

Q4. W których obszarach wiedzy finansowej odczuwa Pan/Pani największy niedobór wiedzy?

[ANKIETER: Odczytać w rotowanej kolejności, zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi]

DOKŁADNOŚĆ CZYTANIA UMÓW

Aż 75% badanych bardzo dokładnie czyta zapisy w umowach lub stara się je czytać dokładnie. Widoczne są tu różnice związane z poziomem wykształcenia. Im wyższe wykształcenie, tym dokładniejsze wczytywanie się w umowy.

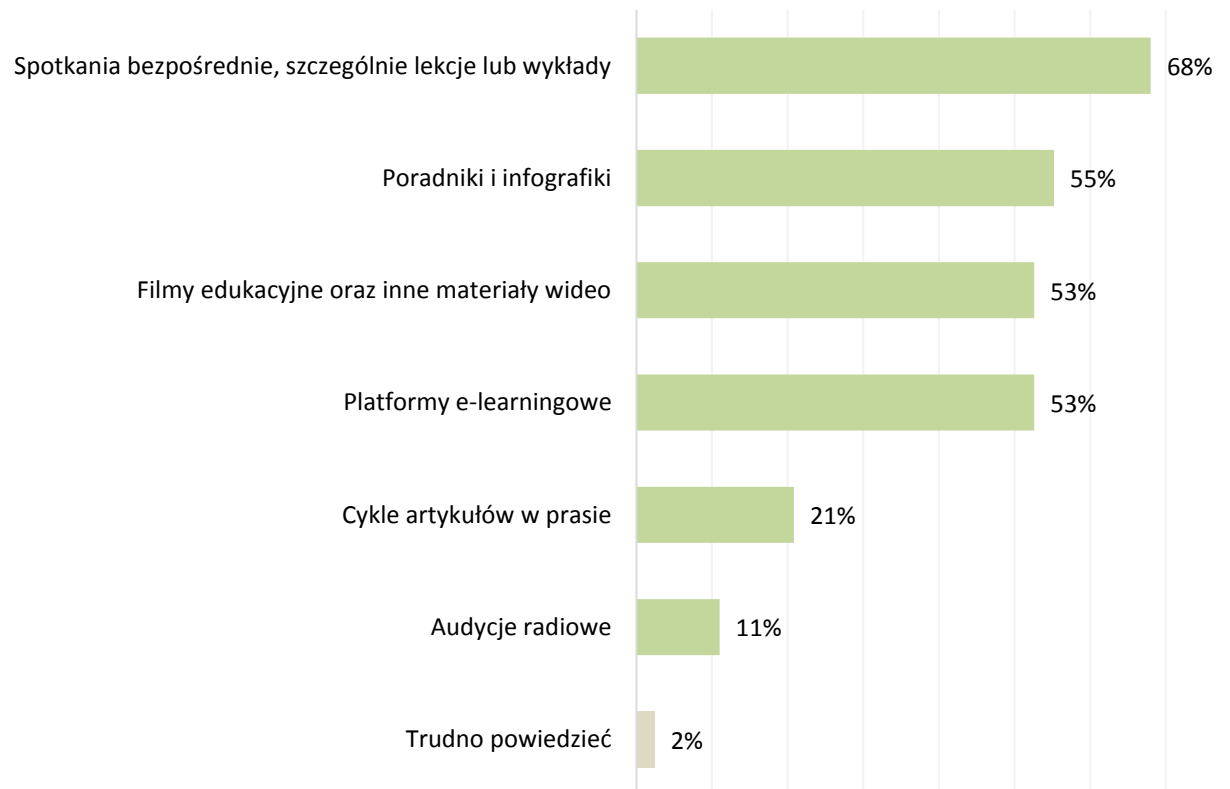
	Istotnie wyżej w populacji ↑
BARDZO DOKŁADNIE	Osoby w wieku 35-50 lat (44%), osoby z wykształceniem wyższym (56%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (45%)
STARA SIĘ DOKŁADNIE	Osoby w wieku 18-34 lata (55%), osoby z wykształceniem średnim (51%), mieszkańcy miast do 20 tys. (53%)
JEDYNI PODSTAWOWE DANE	Osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym (23%)

Q5. Na ile dokładnie czyta Pan/Pani czyta umowę z instytucją finansową przed jej podpisaniem?

[ANKIETER: Odczytać, zaznaczyć jedną odpowiedź]

PREFEROWANE FORMY PRZEKAZYWANIA WIEDZY FINANSOWEJ

Najbardziej preferowanym sposobem przekazywania wiedzy finansowej są bezpośrednie spotkania, a w dalszej kolejności poradniki i infografiki, filmy edukacyjne i platformy e-learningowe. Do młodych ludzi najbardziej trafiają formy nowoczesne – infografiki i e-learning. Słabiej wykształceni wolą materiały wideo.

	Istotnie wyżej w populacji ↑
SPOTKANIA	Osoby z wykształceniem wyższym (80%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (75%)
INFOGRAFIKI	Osoby w wieku 18-34 lata (65%), mieszkańcy miast od 100 tys. do 500 tys. (69%)
FILMY EDUKACYJNE	Osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym (59%)
E-LEARNING	Osoby w wieku 18-34 lata (74%), osoby z wykształceniem wyższym (62%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (71%)
ARTYKUŁY W PRASIE	Osoby w wieku 51-65 lat (34%)

Q6. Jakie formy przekazywania wiedzy finansowej postrzega Pan/Pani jako najlepsze?

[ANKIETER: Odczytać w rotowanej kolejności, zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi]

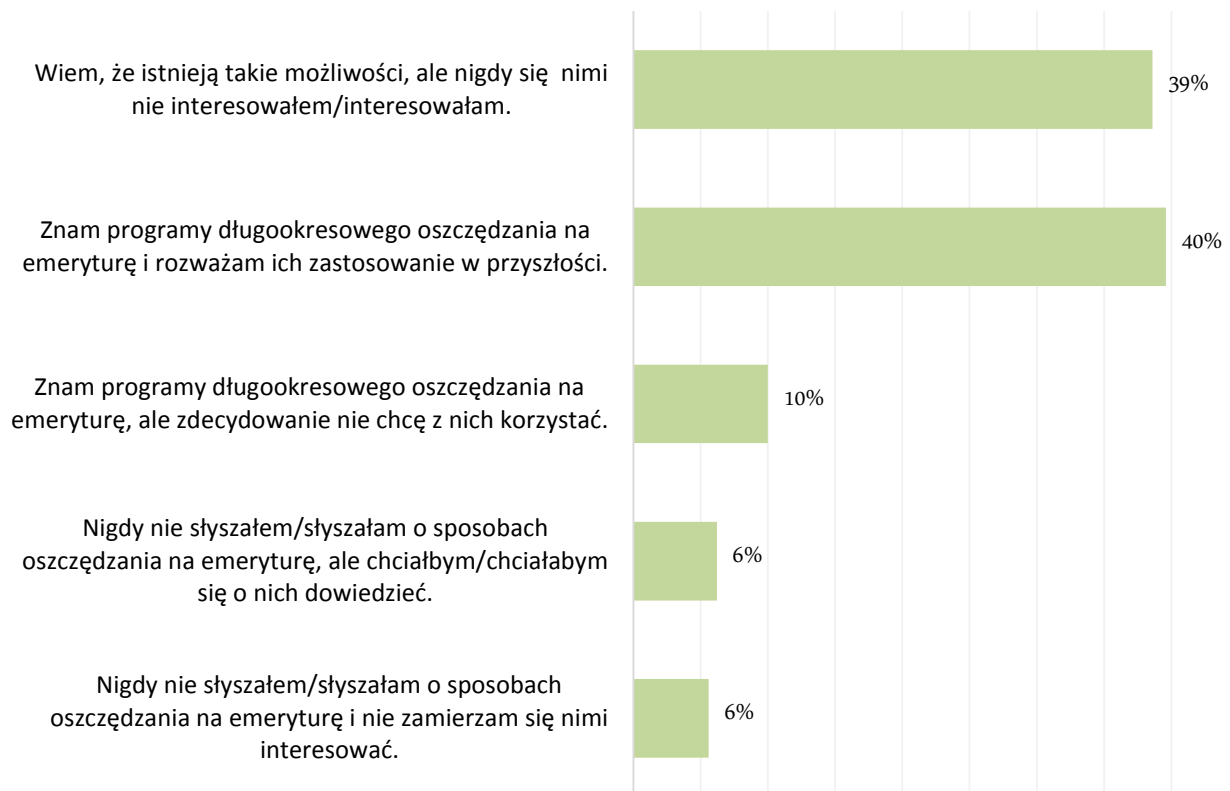

Główne wnioski:

- **Prawie połowa badanej populacji ocenia poziom swojej wiedzy finansowej jako bardzo lub raczej mały. Jedynie 9% deklaruje swoją wiedzę jako bardzo lub raczej dużą.** Nisko oceniają się osoby najmłodsze i najstarsze.
- **Najpopularniejszymi źródłami wiedzy o finansach są media i internet,** przy czym tradycyjne media są ważne głównie dla osób starszych i z niższym wykształceniem, zaś internet dla młodszych, lepiej wykształconych. Osoby starsze częściej czerpią informacje od innych osób, instytucji finansowych oraz instytucji publicznych.
- **Zdania na temat dodatkowej edukacji ekonomicznej w szkołach są podzielone: 43% jest raczej i zdecydowanie na tak, zaś 45% raczej i zdecydowanie na nie.** Co ciekawe wśród osób najmłodszych jest więcej przeciwników takiej edukacji.
- **Zdecydowana większość badanych dostrzega braki swojej wiedzy na temat cyberbezpieczeństwa.** Na kolejnych miejscach znajdują się kredyty i pożyczki, oszczędzanie i finanse publiczne.
- **Aż 75% badanych bardzo dokładnie czyta zapisy w umowach lub stara się je czytać dokładnie.** Widoczne są tu różnice związane z poziomem wykształcenia.
- **Najbardziej preferowanym sposobem przekazywania wiedzy finansowej są bezpośrednie spotkania, w dalszej kolejności poradniki i infografiki, filmy edukacyjne i platformy e-learningowe.** Do młodych ludzi najbardziej trafiają formy nowoczesne – infografiki i e-learning. Słabiej wykształceni wolą materiały wideo.

WIEDZA O OSZCZĘDZANIU NA EMERYTURĘ

40% badanych zna programy długookresowego oszczędzania na emeryturę i planuje ich stosowanie w przyszłości. Wśród młodych ten odsetek wynosi aż 66%. Podobna część badanych wie, że taki programy istnieją, ale nigdy się nimi nie interesowali. Osoby w wieku przedemerytalnym są rzadziej zainteresowane korzystaniem z programów i pogłębianiem wiedzy na ich temat.

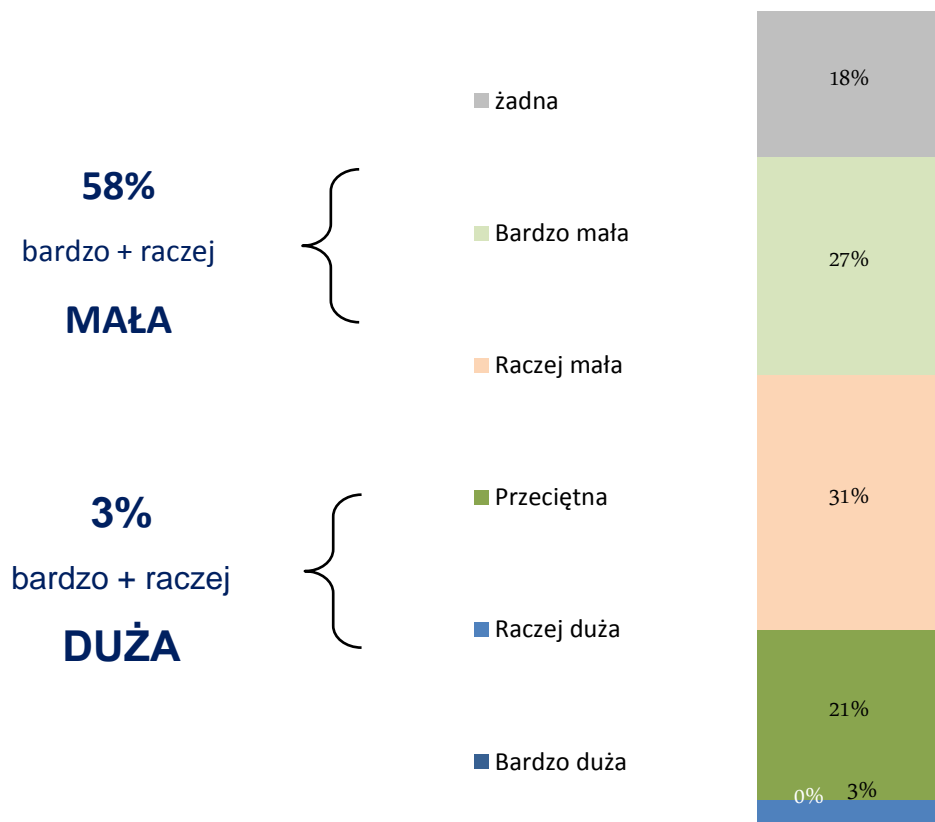
	Istotnie wyżej w populacji ↑
WIE, że ISTNIEJĄ, ALE SIĘ NIE INTERESOWAŁ	Osoby w wieku 51-65 lat (55%)
ZNA PROGRAMI I ROZWAŻA ICH STOSOWANIE	Kobiety (45%), osoby w wieku 18-34 lata (66%), osoby z wykształceniem wyższym (49%)
ZNA PROGRAMY, ALE NIE CHCE KORZYSTAĆ	Osoby w wieku 51-65 lat (21%)
NIE ZNA PROGRAMÓW, ALE CHCE SIĘ DOWIEDZIEĆ	
NIE ZNA PROGRAMÓW I NIE CHCE SIĘ DOWIEDZIEĆ	Osoby w wieku 51-65 lat (11%)

Q10. Czy posiada Pan/Pani wiedzę na temat możliwości długookresowego oszczędzania na emeryturę takich jak IKE (Indywidualne Konto Emerytalne)/ IKZE (Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego lub PPK (Pracownicze Plany Kapitałowe)?

[ANKIETER: Odczytać, zaznaczyć jedną odpowiedź]

SAMOCENA WIEDZY O FUNKCJONOWANIU GPW

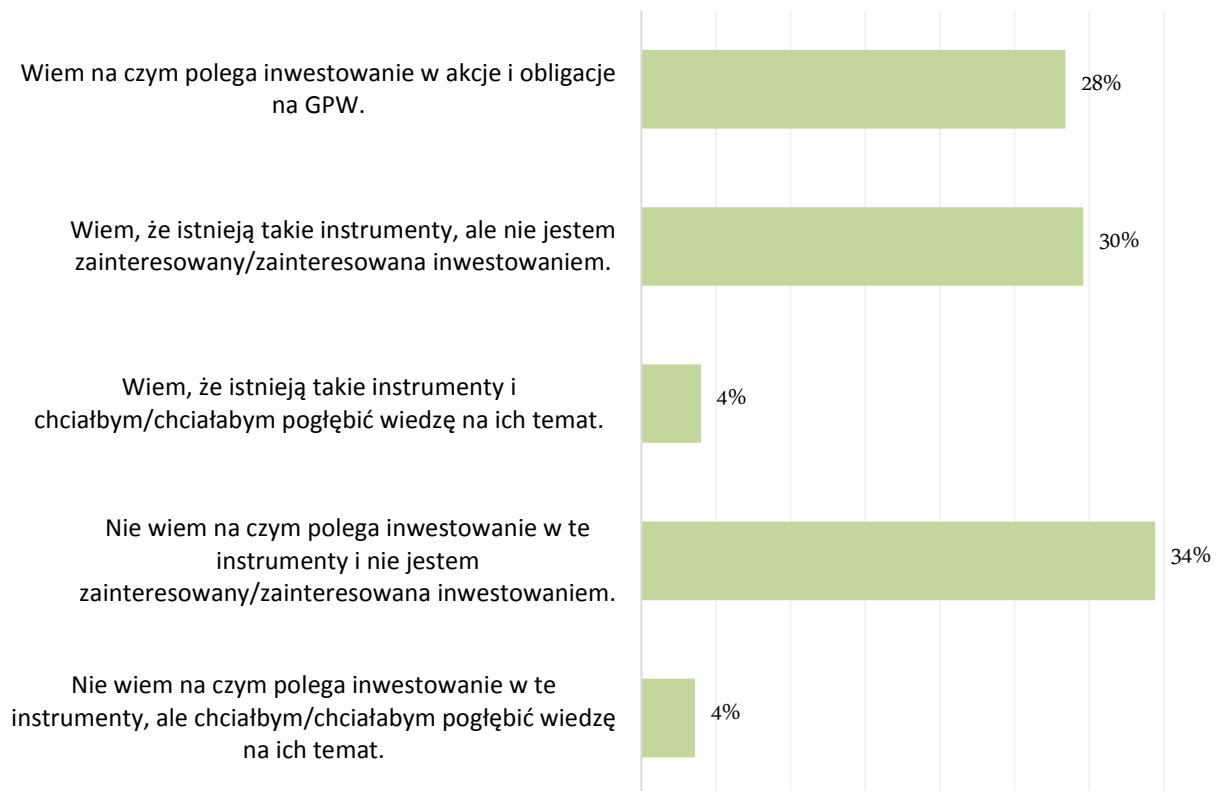
Wiedza o zasadach funkcjonowania giełdy jest wśród badanych minimalna. Nawet wśród osób z wyższym wykształceniem bardzo lub raczej dużą wiedzą może się pochwalić jedynie 10%. Małą wiedzę mają częściej młodzi i osoby słabiej wykształcone.

	Istotnie wyżej w populacji ↑
MAŁA	Osoby w wieku 18-34 lata (68%), osoby z wykształceniem podstawowymi zawodowym (68% oraz średnim (69%)
PRZECIĘTNA	Mężczyźni (26%), osoby w wieku 35-50 lat (32%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (29%)
DUŻA	Osoby z wykształceniem wyższym (10%)

WIEDZA O INWESTOWANIU

Niecałe 30% badanych deklaruje, że wie na czym polega inwestowanie na GPW, jednak wśród osób w wyższym wykształceniu odsetek ten wynosi już 52%. Niezależnie od stanu wiedzy o giełdzie, aż 64% nie jest zainteresowanych inwestowaniem, a tylko 8% chciałoby pogłębić swoją wiedzę na ten temat.

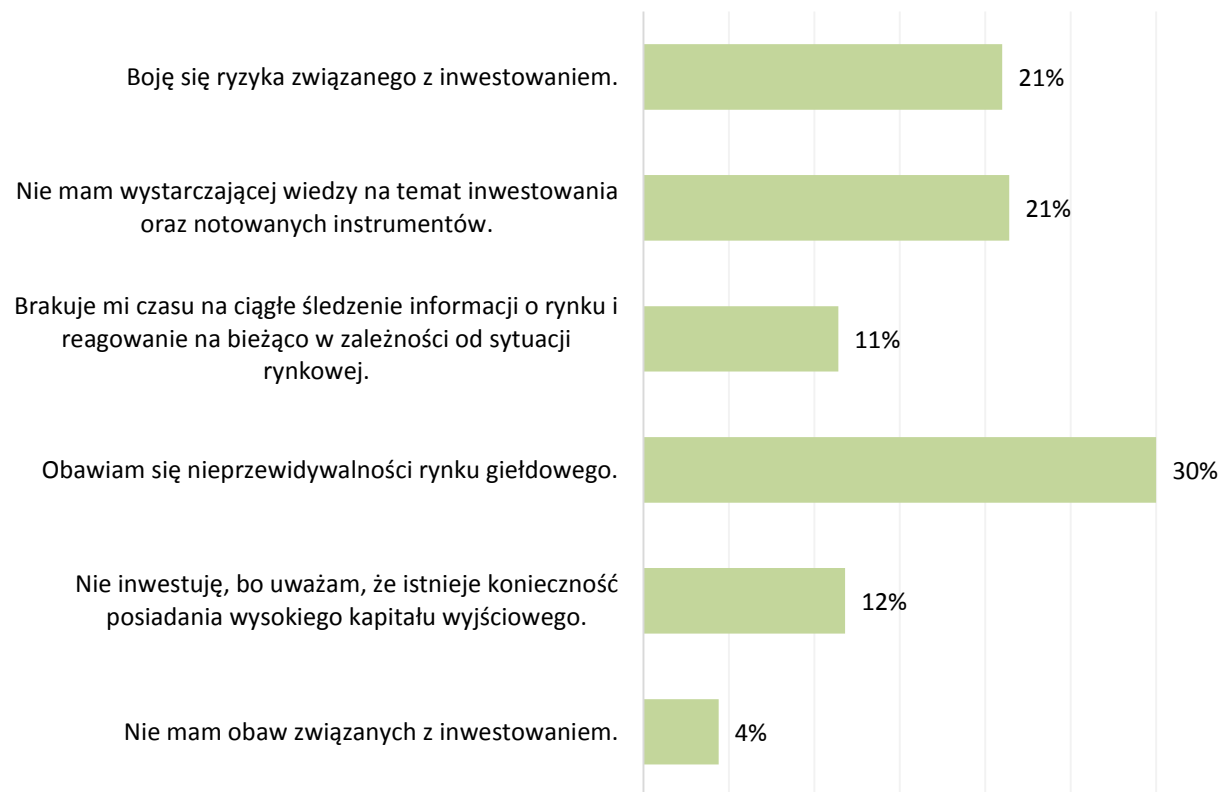

	Istotnie wyżej w populacji ↑
WIE NA CZYM POLEGA INWESTOWANIE	Mężczyźni (33%), osoby w wieku 35-50 lat (42%), osoby z wykształceniem wyższym (52%), mieszkańcy miast od 100 tys. do 500 tys. (44%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (38%)
WIE NA CZYM POLEGA INWESTOWANIE, ALE NIE JEST ZAINTERESOWANY	Mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (36%)
MA WIEDZĘ O INWESTOWANIU I CHCE JĄ POGŁĘBIĆ	
NIE MA WIEDZY O INWESTOWANIU I NIE JEST NIM ZAINTERESOWANY	Kobiety (40%), osoby w wieku powyżej 65 lat (45%), osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym (51%) oraz średnim (43%), mieszkańcy wsi (44%)
NIE MA WIEDZY O INWESTOWANIU, ALE CHCE JĄ POGŁĘBIĆ	

Q8. Czy wie Pan/Pani na czym polega inwestowanie w instrumenty notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) takie jak akcje, obligacje? Odczytam kilka stwierdzeń na ten temat. Proszę wskazać to, które najlepiej do Pana/Pani pasuje.
[ANKIETER: Odczytać, zaznaczyć jedną odpowiedź]

OBAWY WZGLĘDEM INWESTOWANIA

Główną obawą wobec inwestowania na GPW jest nieprzewidywalność rynku finansowego. Następnie jest to lęk przed ryzykiem i brak wiedzy (tu głównie wśród osób słabiej wykształconych). Osobom z wyższym wykształceniem częściej brakuje czasu na śledzenie sytuacji rynkowej. Jedynie 4% nie ma żadnych obaw związanych z inwestowaniem (częściej osoby lepiej wykształcone).

	Istotnie wyżej w populacji ↑
RYZIKO	Mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (29%)
BRAK WIEDZY	Osoby w wieku 51-65 lat (27%), osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym (32%), mieszkańcy wsi (28%)
BRAK CZASU	Osoby z wykształceniem wyższym (23%)
NIEPRZEWIDYWALNOŚĆ RYNKU	
KONIECZNOŚĆ POSIADANIA KAPITAŁU	Mężczyźni (16%), mieszkańcy miast od 20 tys. do 100 tys. (19%)
BRAK OBAW	Osoby w wieku 35-50 lat (9%), osoby z wykształceniem wyższym (13%), mieszkańcy miast od 100 tys. do 500 tys. (10%)

Q9. Jakie w Pana/Pani przypadku istnieją obawy względem inwestowania w instrumenty notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych?
[ANKIETER: Odczytać w rotowanej kolejności, zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi; odpowiedź 6 wyklucza pozostałe.]

Główne wnioski:

- **Wiedza o zasadach funkcjonowania giełdy jest wśród badanych minimalna.** Nawet wśród osób z wyższym wykształceniem bardzo lub raczej dużą wiedzą może się pochwalić jedynie 10%. Małą wiedzę mają częściej młodzi i osoby słabiej wykształcone.
- **Niecałe 30% badanych deklaruje, że wie na czym polega inwestowanie na GPW,** jednak wśród osób w wyższym wykształceniu odsetek ten wynosi już 52%. Niezależnie od stanu wiedzy o giełdzie, aż 64% nie jest zainteresowanych inwestowaniem, a tylko 8% chciałoby pogłębić swoją wiedzę na ten temat.
- **Główną obawą wobec inwestowania na GPW jest nieprzewidywalność rynku finansowego.** Następnie jest to lęk przed ryzykiem i brak wiedzy (tu głównie wśród osób słabiej wykształconych). Osobom z wyższym wykształceniem częściej brakuje czasu na śledzenie sytuacji rynkowej. Jedynie 4% nie ma żadnych obaw związanych z inwestowaniem (częściej osoby lepiej wykształcone).
- **40% badanych zna programy długookresowego oszczędzania na emeryturę i planuje ich stosowanie w przyszłości.** Wśród młodych ten odsetek wynosi aż 66%. Podobna część badanych wie, że takie programy istnieją, ale nigdy się nimi nie interesowali. Osoby w wieku przedemerytalnym są rzadziej zainteresowane korzystaniem z programów i pogłębianiem wiedzy na ich temat.